

## Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen

přijata 18. 12. 1979 Valným shromážděním OSN v New Yorku

**Vyhlašující orgán:** Valné shromáždění OSN

**Datum vyhlášení:** 18. 12. 1979

**Platnost od:** 3. 9. 1981

**Datum ratifikace ČR:** 16. 2. 1982 (tehdejší ČSSR)

**Platnost pro ČR od:** 18. 3. 1982 (tehdejší ČSSR)

**Číslo zákona ve sbírce:** [62/1987 Sb.](#)

### Poznámky:

Dne 18. prosince 1979 byla v New Yorku sjednána Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen.

Jménem Československé socialistické republiky byla Úmluva podepsána v Kodani dne 17. července 1980. S Úmluvou vyslovilo souhlas Federální shromáždění Československé socialistické republiky a prezident Československé socialistické republiky ji ratifikoval s výhradou, že Československá socialistická republika se v souladu s odstavcem 2 článku 29 Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen nepovažuje být vázána odstavcem 1 jejího článku 29. Československá socialistická republika je toho názoru, že případné spory o výklad nebo provádění této Úmluvy mají být řešeny případným jednáním mezi stranami sporu, popřípadě jiným způsobem, na němž se strany sporu dohodnou. Ratifikační listina byla uložena u generálního tajemníka OSN, depozitáře Úmluvy, dne 16. února 1982.

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 27 odstavec 1 dnem 3. září 1981. Pro Československou socialistickou republiku vstoupila v platnost v souladu se svým článkem 27 odstavec 2 dnem 18. března 1982.

Výhrada k čl. 29 odst. 2 byla odvolána býv. ČSFR dne 26. dubna 1991.

Česká republika je sukcesorem Úmluvy od 1. ledna 1993.

---

### Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen

Státy, smluvní strany této úmluvy,

konstatujíce, že Charta Organizace spojených národů potvrzuje víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osoby a v rovnoprávnost mužů a žen,

konstatující, že Všeobecná deklarace lidských práv potvrzuje zásadu nepřipustnosti diskriminace a prohlašuje, že všichni lidé se rodí svobodní a rovni pokud jde o důstojnost a práva a že každý má nárok na všechna práva a svobody, jež jsou v ní zakotveny, bez jakéhokoli rozdílu, včetně rozdílu založeného na pohlaví,

konstatující, že státy, smluvní strany mezinárodních paktů o lidských právech mají povinnost zabezpečit rovnoprávnost mužů a žen při využívání všech hospodářských, sociálních, kulturních, občanských a politických práv,

berouce v úvahu mezinárodní úmluvy uzavřené pod záštitou Organizace spojených národů a odborných organizací, jež prosazují rovnoprávnost mužů a žen,

berouce též na vědomí rezoluce, deklarace a doporučení přijatá Organizací spojených národů a odbornými organizacemi, jež prosazují rovnoprávnost mužů a žen,

znepokojeny však, že bez ohledu na tyto dokumenty nadále existuje rozsáhlá diskriminace žen,

připomínající, že diskriminace žen porušuje zásady rovnosti práv a respektování lidské důstojnosti, je překážkou pro účast žen, na rovnoprávném základě s muži, v politickém, společenském, hospodářském a kulturním životě jejich zemí, zabraňuje růstu blahobytu společnosti a rodiny a znesnadňuje plný rozvoj možností žen ve službě pro jejich země a pro lidstvo,

znepokojeny, že v podmínkách chudoby mají ženy nejmenší přístup k výživě, zdravotnictví, vzdělání, školení a pracovním příležitostem a jiným potřebám,

přesvědčeny, že nastolení nového mezinárodního ekonomického řádu, založeného na rovnosti a spravedlnosti, významně přispěje k prosazení rovnoprávnosti mezi muži a ženami,

zdůrazňující, že vymýcení apartheidu, všech forem rasismu, rasové diskriminace, kolonialismu, neokolonialismu, agrese, cizí okupace a nadvlády a vměšování do vnitřních záležitostí států je nezbytné pro plné využívání práv muži a ženami,

potvrzující, že upevnění mezinárodní míru a bezpečnosti, uvolňování mezinárodního napětí, vzájemná spolupráce mezi státy bez ohledu na jejich společenské ekonomické zřízení, všeobecné a úplné odzbrojení a zvláště jaderné odzbrojení pod přísnou a účinnou mezinárodní kontrolou, potvrzení zásad spravedlnosti, rovnoprávnosti a vzájemného prospěchu ve vztazích mezi zeměmi a uskutečnění práv národů pod cizí a koloniální nadvládou a cizí okupací na sebeurčení a nezávislost, jakož i respektování národní svrchovanosti a územní celistvosti napomůže společenskému pokroku a rozvoji a v důsledku toho přispěje k dosažení plné rovnoprávnosti mezi muži a ženami,

přesvědčeny, že plný rozvoj země, blaho světa a věc míru vyžadují maximální účast žen za rovnoprávných podmínek s muži ve všech oblastech,

mající na paměti velký přínos žen k blahu rodiny a rozvoji společnosti, dosud ne plně uznávaný, společenský význam mateřství a úlohu obou rodičů v rodině a při výchově dětí, a vědomy si toho, že úloha ženy při zachování rodu by neměla být základem pro diskriminaci, ale že výchova dětí vyžaduje rozdělení odpovědnosti mezi muže a ženy a společnost jako celek,

vědomy si toho, že pro dosažení plné rovnoprávnosti mezi muži a ženami je nutná změna tradiční úlohy mužů, jakož i úlohy žen ve společnosti a v rodině,

odhodlány realizovat zásady zakotvené v Deklaraci o odstranění diskriminace žen a přijmout za tím účelem opatření nezbytná pro odstranění takové diskriminace ve všech jejích formách a projevech,

se dohodly takto:

## ČÁST I

### Čl. 1

Pro účely této úmluvy bude výraz "diskriminace žen" označovat jakékoli činění rozdílu, vyloučení nebo omezení provedené na základě pohlaví, jehož důsledkem nebo cílem je narušit nebo zrušit uznání, požívání nebo uplatnění ze strany žen, bez ohledu na jejich rodinný stav, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, lidských práv a základních svobod v politické, hospodářské, sociální, kulturní, občanské nebo jiné oblasti.

### Čl. 2

Státy, smluvní strany, odsuzují diskriminaci žen ve všech jejích formách, souhlasí s tím, že budou všemi vhodnými prostředky a bez prodlení provádět politiku odstranění diskriminace žen a za tím účelem se zavazují:

- a) zakotvit zásadu rovnoprávnosti mužů a žen ve svých národních ústavách nebo jiných příslušných právních předpisech, pokud v nich ještě není zakotvena, a zajišťovat, prostřednictvím zákonů a jiných vhodných prostředků, praktické uskutečnění této zásady;
- b) přijmout příslušná legislativní a jiná opatření, včetně sankcí tam, kde jich bude třeba, zakazující veškerou diskriminaci žen;
- c) zavést právní ochranu práv žen na rovném základě s muži zajišťovat prostřednictvím příslušných národních soudů a jiných veřejných institucí účinnou ochranu žen proti jakémukoli aktu diskriminace;
- d) zdržovat se zapojení do jakéhokoli aktu nebo praktiky diskriminace žen a zajistit, aby veřejné orgány a instituce jednaly v souladu s tímto závazkem;
- e) přijímat veškerá příslušná opatření pro odstraňování diskriminace žen jakoukoli osobou, organizací nebo podnikem;
- f) přijímat veškerá příslušná opatření, včetně opatření legislativních, ke změně nebo zrušení existujících zákonů, předpisů, obyčejů nebo praktik, které představují diskriminaci žen;
- g) zrušit všechna národní trestní ustanovení, jež diskriminují ženy.

### Čl. 3

Státy, smluvní strany, budou ve všech oblastech, zvláště v politické, sociální, hospodářské a kulturní oblasti, přijímat veškerá příslušná opatření, včetně opatření legislativních, k zajištění plného rozvoje a povznesení žen, s cílem zaručit jim uplatňování a využívání lidských práv a základních svobod na základě rovnoprávnosti s muži.

### Čl. 4

1. Přijmou-li státy, smluvní strany, dočasná zvláštní opatření, zaměřená na faktické urychlení zrovnoprávnění žen a mužů, nebude to považováno za diskriminaci jak je definována v této úmluvě; v žádném případě však tato opatření nesmí ve svém důsledku vést k zachování nerovnoprávných nebo oddělených měřítek; od těchto opatření bude ustoupeno, až budou dosaženy cíle zrovnoprávnění v oblasti možností a zacházení.

2. Přijmou-li státy, smluvní strany, zvláštní opatření, včetně opatření obsažených v této úmluvě, zaměřená na ochranu mateřství, nebude to považováno za diskriminaci.

### Čl. 5

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření:

- a) ke změně společenských a kulturních zvyklostí pokud jde o chování mužů a žen s cílem dosáhnout odstranění

předsudků a zvyků a všech jiných praktik založených na myšlence podřazenosti nebo nadřazenosti některého z pohlaví nebo na stereotypních úlohách mužů a žen;

b) k zabezpečení toho, aby rodinná výchova zahrnovala řádné pochopení mateřství jako společenské funkce a uznání společné odpovědnosti mužů a žen za výchovu a rozvoj jejich dětí, přičemž se rozumí, že zájem dětí se ve všech případech staví na první místo.

#### Čl. 6

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření, včetně opatření legislativních, k potlačení všech forem obchodu se ženami a vykořisťování prostitutek žen.

### ČÁST II

#### Čl. 7

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v politickém a veřejném životě země a zejména zajistí, na rovnoprávném základě s muži, právo:

- a) hlasovat ve všech volbách a veřejných referendech a právo na zvolení do všech veřejně volených orgánů;
- b) účastnit se na tvorbě a provádění státní politiky a zastávat veřejné úřady a vykonávat všechny veřejné funkce na všech úrovních řízení státu;
- c) účasti v nevládních organizacích a sdruženích zapojených do veřejného a politického života země.

#### Čl. 8

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k zajištění toho, aby ženy, na rovnoprávném základě s muži a bez jakékoli diskriminace, měly příležitost zastupovat své vlády na mezinárodní úrovni a účastnit se práce mezinárodních organizací.

#### Čl. 9

1. Státy, smluvní strany, poskytnou ženám rovná práva s muži nabývat, měnit nebo ponechávat si svou státní příslušnost. Zejména zajistí, že ani manželství s cizincem, ani změna státní příslušnosti manžela během manželství nezmění automaticky státní příslušnost manželky, neučiní ji osobou bez státní příslušnosti a ani ji nepřinutí přijmout státní příslušnost manžela.

2. Státy, smluvní strany, poskytnou ženám stejná práva s muži pokud jde o státní příslušnost jejich dětí.

### ČÁST III

#### Čl. 10

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen, aby jim byla zajištěna stejná práva s muži v oblasti vzdělání a zejména, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, opatření sloužící k zajištění:

- a) stejných podmínek pro volbu zaměstnání a povolání pro přístup ke studiu a pro získání absolventských vysvědčení, dosažení diplomů ve vzdělávacích zařízeních všech kategorií ve venkovských i městských oblastech; tato rovnoprávnost bude zajištěna v předškolním, všeobecném, technickém, odborném a vyšším technickém vzdělání, jakož i ve všech typech odborného výcviku;
- b) přístupu ke stejným osnovám, stejným zkouškám, učitelskému sboru s kvalifikací stejné úrovně a školním objektům a vybavení stejné kvality;
- c) odstranění všech stereotypních koncepcí úlohy mužů a žen na všech úrovních a ve všech formách vzdělávání

prosazováním koedukace a jiných forem vzdělávání, jež pomohou k dosažení tohoto cíle, a zejména revizí učebnic a školních programů a přizpůsobením vyučovacích metod;

- d) stejných příležitostí pro využívání stipendií a jiných příspěvků na studia;
- e) stejných příležitostí pro přístup k programům dalšího vzdělávání, včetně programů pro dospělé a vzdělávacích programů, zejména programů zaměřených na snížení existujícího rozdílu ve vzdělání mezi muži a ženami v co možná nejkratší době;
- f) snížení počtu žen, které nedokončí studia a organizování programů pro dívky a ženy, které opustily školu předčasně;
- g) stejných příležitostí pro aktivní účast ve sportu a tělesné výchově;
- h) přístupu ke zvláštním vzdělávacím informacím, jež pomáhají zajistit zdraví a blaho rodiny včetně informací a rad pokud jde o plánování rodiny.

## Čl. 11

1. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v zaměstnání s cílem zajistit, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, stejná práva, zejména:

- a) práva na práci jakožto nezcizitelného práva všech lidských bytostí;
  - b) práva na stejné příležitosti v zaměstnání, včetně používání stejných kritérií výběru v zaměstnání;
  - c) práva svobodné volby povolání a zaměstnání, práva na postup, zajištění místa a na všechny výhody a podmínky zaměstnání a práva na získání odborného zaškolení a přeškolení včetně vyučení, specializační přípravy a doškolování;
  - d) práva na stejnou odměnu, včetně výhod, a na stejné zacházení pokud jde o práci stejné hodnoty, jakož i rovnoprávnost při hodnocení kvality práce;
  - e) práva na sociální zabezpečení, zejména v případech důchodu, nezaměstnanosti, nemoci, invalidity a stáří a jiné neschopnosti pracovat, jakož i práva na placenou dovolenou;
- práva na ochranu zdraví a na bezpečné pracovní podmínky včetně ochrany poslání ženy jako matky;

2. Za účelem zabránění diskriminace žen z důvodů manželství nebo mateřství a zajištění jejich reálného práva na práci přijmou státy, smluvní strany, veškerá příslušná opatření:

- a) k zákazu, pod hrozbou uvalení sankcí, propouštění z důvodů těhotenství nebo mateřské dovolené a diskriminace při propouštění z důvodů manželského stavu;
- b) k zavedení mateřské dovolené s platem nebo se srovnatelnými sociálními výhodami bez ztráty dřívějšího zaměstnání, služebního postavení nebo sociálních příspěvků;
- c) k prosazení poskytování nezbytných doplňkových sociálních služeb, umožňujících rodičům spojit rodinné povinnosti s pracovními povinnostmi a účastí na veřejném životě, zejména podporování zřizování a rozvoje sítě zařízení péče o děti;
- d) k poskytování zvláštní ochrany těhotným ženám v druzích práce, jež se ukázaly být pro ně škodlivé.

3. Právní předpisy upravující poskytování ochrany ve věcech uvedených v tomto článku, budou pravidelně přehodnocovány ve světle vědeckých a technických znalostí a dle potřeby budou revidovány, rušeny nebo rozšiřovány.

## Čl. 12

1. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v oblasti péče o zdraví s cílem zajistit na základě rovnoprávnosti mužů a žen, přístup ke zdravotnickým službám, včetně těch, jež se vztahují na plánování rodiny.

2. Bez újmy ustanovení odstavce 1, zajistí státy, smluvní strany, ženám příslušné služby v souvislosti s těhotenstvím, šestinedělím a poporodním obdobím, přičemž dle potřeby budou tyto služby bezplatné a rovněž zajistí odpovídající výživu během těhotenství a kojení.

#### Čl. 13

Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v ostatních oblastech hospodářského a společenského života s cílem zajistit, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, stejná práva, zejména:

- a) právo na rodinné přídatky;
- b) právo na bankovní půjčky, hypotéky a jiné formy finančního úvěru;
- c) právo na rekreaci, sport a účast ve všech formách kulturního života.

#### Čl. 14

1. Státy, smluvní strany, vezmou v úvahu zvláštní problémy, před kterými stojí venkovské ženy, a významnou úlohu, kterou hrají v hospodářském životě a zachování jejich rodin, včetně jejich práce v nevýdělečných sektorech hospodářství, a přijmou veškerá příslušná opatření k zajištění provádění ustanovení této úmluvy na ženy ve venkovských oblastech.

2. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen ve venkovských oblastech s cílem zajistit jim, na základě rovnoprávnosti mužů a žen, účast na rozvoji venkova a na prospěchu z něj a zejména těmto ženám zajistí právo:

- a) účasti na vypracování a provádění plánování rozvoje na všech úrovních;
- b) na přístup k přiměřeným zařízením péče o zdraví, včetně informací, poradenství a služeb v oblasti plánování rodiny;
- c) mít přímý prospěch z programů sociálního zabezpečení;
- d) získávat všechny druhy školení a vzdělání, formálního i neformálního, včetně vzdělávacích programů, jakož i využívat veškeré komunální a další služby, mezi jiným za účelem zvýšení jejich technické kvalifikace;
- e) organizovat svépomocné skupiny a družstva s cílem získat stejný přístup k hospodářským příležitostem prostřednictvím zaměstnání nebo nezávislých povolání;
- f) účasti ve všech druzích společenské činnosti;
- g) mít přístup k zemědělským úvěrům a půjčkám, tržním zařízením, vhodné technice a na stejné zacházení při pozemkových a agrárních reformách, jakož i v programech osidlování země;
- h) mít přiměřené životní podmínky, zejména pokud jde o bydlení, sanitární zařízení, dodávky elektřiny a vody, dopravu a spoje.

### ČÁST IV

#### Čl. 15

1. Státy, smluvní strany, poskytnou ženám rovnost s muži před zákonem.

2. Státy, smluvní strany, poskytnou ženám v občanskoprávních záležitostech právní způsobilost, která je totožná se způsobilostí mužů, a stejné možnosti pro uplatnění této způsobilosti. Zejména poskytnou ženám stejná práva uzavírat smlouvy a spravovat majetek a budou vůči nim postupovat stejně ve všech stádiích soudního řízení.

3. Státy, smluvní strany, souhlasí s tím, aby veškeré smlouvy a všechny jiné soukromé dokumenty jakéhokoli druhu, jejichž právní účinek je namířen na omezení právní způsobilosti žen, byly považovány za nicotné a neplatné.

4. Státy, smluvní strany, poskytnou mužům a ženám stejná práva pokud jde o zákony, vztahující se na pohyb osob a svobodu zvolit si místo pobytu a bydliště.

#### Čl. 16

1. Státy, smluvní strany, přijmou veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen ve všech věcech týkajících se manželství a rodinných vztahů a zejména zajistí, na základě rovnoprávnosti mužů a žen:

- a) stejné právo na vstup do manželství;
- b) stejné právo svobodně si vybrat manžela a vstoupit do manželství pouze se svobodným a úplným souhlasem;
- c) stejná práva a povinnosti po dobu trvání manželství a při jeho zániku;
- d) stejná rodičovská práva a povinnosti bez ohledu na jejich manželský stav, ve věcech týkajících se jejich dětí. Ve všech případech musí být zájmy dětí prvořadé;
- e) stejná práva rozhodnout se svobodně a odpovědně o počtu a době narození jejich dětí a mít přístup k informacím, vzdělání a prostředkům, které jim umožní uplatňovat tato práva;
- f) stejná práva a povinnosti pokud jde o poručnictví, svěřenectví, opatrovnictví a adopci dětí, nebo o obdobné instituce, existující v národních zákonodárstvích. Ve všech případech musí být zájmy dětí prvořadé;
- g) stejná osobní práva manželů, včetně práva zvolit si rodinné jméno, povolání nebo zaměstnání;
- h) stejná práva pro oba manžely pokud jde o vlastnictví, nabytí, řízení správu, užívání a disponování s majetkem, bezplatně či za protihodnotu.

2. Zasnoubení a manželství dětí nemají právní účinek a budou přijata veškerá nezbytná opatření, včetně legislativních, k tomu, aby byl stanoven minimální věk pro uzavření manželství a aby registrace manželství v úřední matrice byla učiněna povinnou.

## ČÁST V

### Čl. 17

1. Za účelem posouzení pokroku, jehož bylo dosaženo při plnění této úmluvy, bude ustaven Výbor pro odstranění diskriminace žen (nadále uváděný jako Výbor), který se bude sestávat v době vstupu úmluvy v platnost z 18 a po její ratifikaci nebo přístupu k ní třicátým pátým státem, smluvní stranou, z 23 odborníků vysoké morální úrovně a schopností v oblasti, jíž se tato úmluva týká. Tito odborníci budou zvoleni státy, smluvními stranami, z řad jejich občanů, přičemž se přihledne ke spravedlivému geografickému rozdělení a zastoupení různých forem civilizace a hlavních právních systémů a budou působit jako soukromé osoby.

2. Členové Výboru budou zvoleni tajným hlasováním ze seznamu osob jmenovaných státy, smluvními stranami. Každý stát, smluvní strana, může jmenovat jednu osobu z řad svých občanů.

3. První volby se uskuteční šest měsíců od data vstupu této úmluvy v platnost. Nejméně tři měsíce před datem každých voleb zašle generální tajemník Organizace spojených národů dopis státům, smluvním stranám, ve kterém je vyzve, aby do dvou měsíců předložily své kandidáty. Generální tajemník připraví abecedně řazený seznam všech takto jmenovaných osob s uvedením států, smluvních stran, jež je jmenovaly, a předloží jej státům, smluvním stranám.

4. Volby členů Výboru se budou konat na schůzi států, smluvních stran, svolané generálním tajemníkem do sídla Organizace spojených národů. Na schůzi, jejíž kvórum budou tvořit dvě třetiny států, smluvních stran, osobami zvolenými do Výboru budou ti kandidáti, kteří získají největší počet hlasů a současně absolutní většinu hlasů přítomných a hlasujících zástupců států, smluvních stran.

5. Členové Výboru budou zvoleni na dobu čtyř roků. Avšak funkční období devíti členů, kteří byli zvoleni v prvních volbách vyprší po dvou letech; jména těchto devíti členů budou vybrána losem předsedou Výboru okamžitě po prvních volbách.

6. Volby pěti dodatečných členů Výboru se budou konat v souladu s ustanoveními odstavců 2, 3 a 4 tohoto článku po třicáté páté ratifikaci nebo přístupu. Funkční období dvou z dodatečných členů zvolených při této příležitosti vyprší po dvou letech. Jména těchto dvou členů budou vybrána losem předsedou Výboru.

7. V případě uvolnění místa jmenuje stát, smluvní strana, jehož odborník přestal pracovat jako člen Výboru, dalšího odborníka z řad svých občanů, přičemž toto jmenování bude podléhat schválení Výboru.

8. Členové Výboru budou, se souhlasem Valného shromáždění, placeni ze zdrojů Organizace spojených národů ve lhůtách a za podmínek stanovených Valným shromážděním s přihlédnutím k významu povinností Výboru.

9. Generální tajemník Organizace spojených národů poskytne nezbytný personál a zařízení pro účinné uskutečňování funkcí Výboru podle této úmluvy.

#### Čl. 18

1. Státy, smluvní strany, se zavazují, že předloží generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů k projednání Výborem zprávu o legislativních, soudních, administrativních nebo jiných opatřeních, jež přijaly za účelem uvedení ustanovení úmluvy v život, a o pokroku, jenž byl v tomto směru dosažen:

- a) do jednoho roku po vstupu v platnost pro příslušný stát;
- b) poté alespoň každé čtyři roky a dále kdykoli o to Výbor požádá.

2. Zprávy mohou informovat o okolnostech a obtížích, jež mají vliv na stupeň plnění závazků podle této úmluvy.

#### Čl. 19

1. Výbor přijme svůj vlastní jednací řád.

2. Výbor zvolí své funkcionáře na dobu dvou let.

#### Čl. 20

1. Výbor se bude obvykle scházet na dobu nejdéle dvou týdnů ročně za účelem projednání zpráv předložených v souladu s článkem 18 této úmluvy.

2. Schůze Výboru se budou obvykle konat v sídle Organizace spojených národů, případně v jiném vhodném místě, jež určí Výbor.

#### Čl. 21

1. Výbor bude prostřednictvím Hospodářské a sociální rady podávat každý rok zprávu Valnému shromáždění o své činnosti a může předkládat návrhy a všeobecná doporučení založená na prostudování zpráv a informací zaslaných státy, smluvními stranami. Takové návrhy a všeobecná doporučení budou zahrnuta do zprávy Výboru spolu s případnými komentáři států, smluvních stran.

2. Generální tajemník bude předávat Komisi pro postavení žen zprávy Výboru k informaci.

#### Čl. 22

Odborné organizace mají právo být zastoupeny při projednávání plnění těch ustanovení této úmluvy, jež spadají do sféry jejich činnosti. Výbor může vyzvat odborné organizace, aby předložily zprávu o plnění úmluvy v oblastech, jež spadají do sféry jejich činnosti.

### ČÁST VI

#### Čl. 23



Nic z této úmluvy nebude na újmu ustanovení, jež mohou ještě lépe vést k dosažení rovnoprávnosti mezi muži a ženami, jež mohou být obsažena:

- a) v zákonodárství státu, smluvní strany; nebo
- b) v jakékoli jiné mezinárodní úmluvě, smlouvě nebo dohodě, jež je pro tento stát platná.

#### Čl. 24

Státy, smluvní strany, se zavazují, že přijmou na národní úrovni veškerá nezbytná opatření zaměřená na dosažení plného uskutečnění práv stanovených touto úmluvou.

#### Čl. 25

1. Tato úmluva bude otevřena k podpisu všemi státy.
2. Depozitářem této úmluvy je generální tajemník Organizace spojených národů.
3. Tato úmluva podléhá ratifikaci. Ratifikační listiny budou uloženy u generálního tajemníka Organizace spojených národů.
4. Tato úmluva bude otevřena k přístupu všem státům. Přístup se uskuteční uložení listiny o přístupu u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

#### Čl. 26

1. Žádost o revizi této úmluvy může být vznesena kdykoli kterýmkoli státem, smluvní stranou, písemnou notifikací zaslanou generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.
2. O případných krocích, jež budou učiněny, pokud jde o takovou žádost, rozhodne Valné shromáždění Organizace spojených národů.

#### Čl. 27

1. Tato úmluva vstoupí v platnost třicátý den po datu uložení dvacáté listiny o ratifikaci nebo přístupu u generálního tajemníka Organizace spojených národů.
2. Pro každý stát, který ratifikuje tuto úmluvu nebo k ní přistoupí po uložení dvacáté listiny o ratifikaci nebo přístupu, vstoupí tato úmluva v platnost třicátý den po datu uložení jeho listiny o ratifikaci nebo přístupu.

#### Čl. 28

1. Generální tajemník Organizace spojených národů bude přijímat a rozesílat všem státům text výhrad, jež státy učinily při ratifikaci nebo při přístupu.
2. Výhrada, jež není slučitelná s předmětem a účelem této úmluvy je nepřipustná.
3. Výhrady mohou být odvolány kdykoli nótou, zaslanou generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, který o tom bude informovat všechny státy. Tyto nóty nabudou účinnosti dnem jejich přijetí.

#### Čl. 29

1. Jakýkoli spor mezi dvěma či více státy, smluvními stranami, pokud jde o výklad nebo provádění této úmluvy, který nebude vyřešen jednáním, bude na žádost jednoho z nich předán arbitráži. Jestliže se strany do šesti měsíců ode dne žádosti o arbitráž nedohodnou o organizaci arbitráže, může kterákoli ze stran tento spor předat Mezinárodnímu soudnímu dvoru na základě žádosti podané v souladu se Statutem soudního dvora.

2. Každý stát, smluvní strana, může při podpisu nebo při ratifikaci této úmluvy nebo při přístupu k ní prohlásit, že se necítí být vázán odstavcem 1 tohoto článku. Ostatní státy, smluvní strany, nebudou vázány odstavcem 1 tohoto článku ve vztahu ke kterémukoli státu, smluvní straně, který takovou výhradu učinil.

3. Kterýkoli stát, smluvní strana, který učinil výhradu v souladu s odstavcem 2 tohoto článku, může takovou výhradu kdykoli odvolat notifikací generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.

Čl. 30

Tato úmluva, jejíž znění v arabštině, čínštině, angličtině, francouzštině, ruštině a španělštině mají stejnou platnost, bude uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Na důkaz čehož níže podepsaní, řádně k tomu oprávnění podepsali tuto úmluvu.

*Zdroj: <http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2004112302>*

## **Opční protokol k Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen**

přijaty 6. 10. 1999 Valným shromážděním OSN v New Yorku

**Vyhlašující orgán:** Valné shromáždění OSN

**Datum vyhlášení:** 6. 10. 1999

**Platnost od:** 22. 10. 2000

**Datum ratifikace ČR:** 27. 2. 2001

**Platnost pro ČR od:** 26. 5. 2001

**Číslo zákona ve sbírce:** [57/2001 Sb.](#)

**Poznámky:**

Dne 6. října 1999 byl v New Yorku přijat Opční protokol k Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen.

Jménem České republiky byl Protokol podepsán v New Yorku dne 10. prosince 1999. S Protokolem vyslovil souhlas Parlament České republiky a schválil jej podle článku 39 odst. 4 Ústavy České republiky jako mezinárodní smlouvu o lidských právech a základních svobodách ve smyslu článku 10 Ústavy České republiky.

Prezident republiky Protokol ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, deponitáře Protokolu, dne 26. února 2001.

Protokol vstoupil v platnost na základě svého článku 16 odst. 1 dne 22. prosince 2000. Pro Českou republiku vstoupil v platnost podle odstavce 2 téhož článku dne 26. května 2001.

---

## **Opční protokol k Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen**

Státy, smluvní strany tohoto Protokolu,

konstatující, že Charta Organizace spojených národů potvrzuje víru v základní lidská práva, v důstojnost a hodnotu lidské osobnosti a v rovná práva mužů a žen,

konstatující, že Všeobecná deklarace lidských práv proklamuje, že všichni lidé se rodí svobodní a rovní v důstojnosti a v právech a že každý má všechna práva a svobody v ní stanovené bez jakéhokoli rozdílu včetně rozdílu založeného na pohlaví,

připomínající, že mezinárodní úmluvy o lidských právech a další mezinárodní dokumenty o lidských právech zakazují diskriminaci na základě pohlaví,

připomínající rovněž Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen ("Úmluva"), v níž státy, smluvní strany odsuzují diskriminaci žen ve všech jejích podobách a zavazují se všemi vhodnými prostředky a neprodleně provádět politiku odstranění diskriminace žen,

potvrzující své odhodlání zajistit plné a rovné požívání lidských práv a základních svobod ženami a přijmout účinná opatření pro předcházení porušování těchto práv a svobod,

se dohodly takto:

### Čl. 1

Stát, smluvní strana Protokolu (dále jen "smluvní strana") uznává příslušnost Výboru pro odstranění diskriminace žen (dále jen "Výbor") přijímat a posuzovat oznámení předložená v souladu s článkem 2.

### Čl. 2

Oznámení mohou být předkládána osobami či skupinami osob nebo v zastoupení osob či skupin osob, které podléhají jurisdikci státu, smluvní strany Protokolu a považují se za oběti porušení kteréhokoli z práv stanovených Úmluvou ze strany tohoto státu. Pokud je oznámení předkládáno v zastoupení osob či skupin osob, může se tak stát pouze s jejich souhlasem s výjimkou případů, kdy je oznamovatel schopen odůvodnit, proč jedná v jejich zastoupení bez takového souhlasu.

### Čl. 3

Oznámení se předkládají písemně a nesmí být anonymní. Oznámení nebude Výborem přijato, pokud se týká státu, smluvní strany Úmluvy, který není smluvní stranou tohoto Protokolu.

### Čl. 4

1. Výbor nesmí posuzovat oznámení bez ověření, zda byly vyčerpány všechny dostupné vnitrostátní opravné prostředky, s výjimkou případů, kdy je použití takových opravných prostředků nepřiměřeně protahováno nebo zjevně nepovede ke zjednání účinné nápravy.

2. Výbor prohlásí oznámení za nepřijatelné, pokud:

- i) tatáž věc již byla Výborem projednána nebo byla či je projednávána v rámci jiné mezinárodní instance pro vyšetřování či řešení sporů;
- ii) je neslučitelné s ustanoveními Úmluvy;
- iii) je zjevně nepodložené či nedostatečně opodstatněné;
- iv) zneužívá právo na podání oznámení;
- v) ke skutečnostem, které jsou předmětem oznámení, došlo před vstupem tohoto Protokolu v platnost pro příslušný stát, smluvní stranu s výjimkou případů, kdy tyto skutečnosti pokračovaly i po tomto datu.

#### Čl. 5

1. Kdykoli po obdržení oznámení a před přijetím rozhodnutí o skutkové podstatě může Výbor předat příslušnému státu, smluvní straně k urychlenému zvážení žádost, aby tento stát přijal dočasná opatření nezbytná pro zabránění možnému vzniku nenapravitelné újmy oběti či obětem údajného porušení.

2. Pokud Výbor uplatní volní úvahu podle odstavce 1 tohoto článku, nevyplývá z toho rozhodnutí o přijatelnosti nebo o skutkové podstatě oznámení.

#### Čl. 6

1. S výjimkou případů, kdy Výbor prohlásí oznámení za nepřijatelné, aniž by se obrátil na příslušný stát, smluvní stranu, a za předpokladu, že osoba či osoby souhlasí se sdělením své totožnosti tomuto státu, Výbor důvěrně informuje příslušný účastnický stát o jakémkoli oznámení předloženém podle tohoto Protokolu.

2. Přijímající stát, smluvní strana do šesti měsíců předloží Výboru písemné vysvětlení či prohlášení objasňující věc a případný opravný prostředek, který může tento stát poskytnout.

#### Čl. 7

1. Výbor posuzuje oznámení obdržena podle tohoto Protokolu ve světle veškerých informací poskytnutých osobami či skupinami osob nebo v jejich zastoupení a informací poskytnutých státem za předpokladu, že tyto informace jsou předány příslušným stranám.

2. Při projednávání oznámení podle tohoto Protokolu jsou zasedání Výboru neveřejná.

3. Po projednání oznámení Výbor oznámí příslušným stranám své názory na oznámení zároveň s případnými doporučeními.

4. Stát, smluvní strana uváží názory Výboru i jeho případná doporučení a do šesti měsíců předloží Výboru písemnou odpověď obsahující informace o opatřeních přijatých ve světle názorů a doporučení Výboru.

5. Výbor může vyzvat stát k předkládání dalších informací o opatřeních přijatých tímto státem v reakci na jeho názory a případná doporučení, a to i v následných zprávách státu podle článku 18 Úmluvy, pokud to Výbor uzná za vhodné.

#### Čl. 8

1. Pokud Výbor obdrží spolehlivé informace nasvědčující tomu, že stát, smluvní strana závažným a systematickým způsobem porušuje práva stanovená Úmluvou, Výbor vyzve tento stát, aby spolupracoval při prověřování informací, a za tímto účelem předložil stanovisko ohledně příslušných informací.

2. S přihlédnutím k případnému stanovisku předloženému příslušným státem, jakož i k dalším spolehlivým informacím, které má k dispozici, může Výbor pověřit jednoho či několik svých členů za účelem vedení vyšetřování a urychleného podání zprávy Výboru. Pokud k tomu stát dá zplnomocnění a souhlas, může vyšetřování zahrnovat návštěvu jeho území.

3. Po projednání závěrů takového vyšetřování předá Výbor tyto závěry příslušnému státu zároveň s vyjádřeními a doporučeními.

4. Do šesti měsíců od obdržení závěrů, vyjádření a doporučení předaných Výborem předloží příslušný stát Výboru své stanovisko.

5. Takové vyšetřování musí být vedeno důvěrně a ve všech fázích řízení musí být vyžadována součinnost tohoto státu.

#### Čl. 9

1. Výbor může vyzvat příslušný stát, aby do své zprávy podle článku 18 Úmluvy zahrnul údaje o opatřeních přijatých v reakci na vyšetřování vedené podle článku 8 tohoto Protokolu.

2. Výbor může v případě potřeby po skončení šestiměsíčního období uvedeného v článku 8 odst. 4 vyzvat příslušný stát, smluvní stranu, aby ho informoval o opatřeních přijatých v reakci na takové vyšetřování.

#### Čl. 10

1. Každý stát může při podpisu či ratifikaci tohoto Protokolu nebo přistoupení k němu prohlásit, že neuznává pravomoc Výboru stanovenou v článcích 8 a 9.

2. Každý stát, který učinil prohlášení podle odstavce 1 tohoto článku, může kdykoli toto prohlášení odvolat oznámením zaslaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.

#### Čl. 11

Stát, smluvní strana učiní veškeré vhodné kroky k zajištění, aby osoby podléhající jeho jurisdikci nebyly v důsledku komunikace s Výborem podle tohoto Protokolu podrobeny týrání či zastrahování.

#### Čl. 12

Výbor zahrne do své výroční zprávy podle článku 21 Úmluvy přehled své činnosti podle tohoto Protokolu.

#### Čl. 13

Každý stát, smluvní strana se zavazuje zajistit šíření a publicitu Úmluvy a tohoto Protokolu a zpřístupnit informace o názorech a doporučeních Výboru, zejména pokud jde o záležitosti týkající se tohoto státu.

#### Čl. 14

Výbor připraví svůj vlastní jednací řád, kterým se bude řídit při výkonu funkcí svěřených mu tímto Protokolem.

#### Čl. 15

1. Tento Protokol je otevřen k podpisu kterémukoli státu, který podepsal či ratifikoval Úmluvu nebo k ní přistoupil.
2. Tento Protokol podléhá ratifikaci kterýmkoli státem, který ratifikoval Úmluvu nebo k ní přistoupil. Ratifikační listiny se ukládají u generálního tajemníka Organizace spojených národů.
3. Tento Protokol je otevřen k přistoupení kteréhokoli státu, který ratifikoval Úmluvu nebo k ní přistoupil.
4. Přistoupení se provádí uložením listiny o přistoupení u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

#### Čl. 16

1. Tento Protokol vstoupí v platnost tři měsíce ode dne uložení desáté ratifikační listiny či listiny o přistoupení u generálního tajemníka Organizace spojených národů.
2. Pro každý stát, který tento Protokol ratifikuje nebo k němu přistoupí po jeho vstupu v platnost, vstoupí tento Protokol v platnost tři měsíce ode dne uložení jeho vlastní ratifikační listiny či listiny o přistoupení.

#### Čl. 17

Výhrady k tomuto Protokolu nejsou povoleny.

#### Čl. 18

1. Kterýkoli stát, smluvní strana může navrhnout změnu tohoto Protokolu a předložit ji generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů. Generální tajemník poté zašle navržené změny státům, smluvním stranám se žádostí o sdělení, zda jsou pro svolání konference států, smluvních stran za účelem zvážení tohoto návrhu a hlasování o něm. Pokud je pro svolání takové konference alespoň jedna třetina států, smluvních stran, generální tajemník svolá konferenci pod záštitou Organizace spojených národů. Jakákoli změna přijatá většinou států, smluvních stran přítomných a hlasujících na konferenci musí být předložena ke schválení Valnému shromáždění Organizace spojených národů.
2. Změny vstupují v platnost po schválení Valným shromážděním Organizace spojených národů a přijetí dvoutřetinovou většinou států, smluvních stran tohoto Protokolu v souladu s jejich příslušnými ústavními postupy.
3. Po vstupu v platnost jsou změny závazné pro ty členské státy, které je přijaly, přičemž ostatní státy, smluvní strany jsou nadále vázány ustanoveními tohoto Protokolu a předchozími změnami, které přijaly.

#### Čl. 19

1. Kterýkoli stát, smluvní strana může kdykoli vypovědět tento Protokol písemným oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů. Výpověď nabývá platnosti šest měsíců ode dne obdržení oznámení generálním tajemníkem.
2. Výpověď není dotčeno další uplatňování ustanovení tohoto Protokolu vůči jakémukoli oznámení podanému podle článku 2 nebo jakémukoli vyšetřování zahájenému podle článku 8 před datem účinnosti výpovědi.

#### Čl. 20

Generální tajemník Organizace spojených národů informuje všechny státy o:

- a) podpisech, ratifikacích a přistoupeních podle tohoto Protokolu;
- b) datu vstupu v platnost tohoto Protokolu a jakékoli změně podle článku 18;
- c) jakékoli výpovědi podle článku 19.

#### Čl. 21

1. Tento Protokol, jehož arabské, čínské, anglické, francouzské, ruské a španělské znění mají stejnou platnost, bude uložen v archivu Organizace spojených národů.

2. Generální tajemník Organizace spojených národů předá ověřené kopie tohoto Protokolu všem státům uvedeným v článku 25 Úmluvy.